

BESLENME DOSTU OKUL PROGRAMI

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Obezite, Diyabet ve Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı

Site

Ara

T.C. Sağlık Bakanlığı

Anasayfa

Yayınlar

Haberler

Sık Sorulan Sorular

Hakkımızda

İletişim

Üyelik

"Okul Öncesi ve Okul Çağı Çocuklara Yönelik Beslenme Önerileri ve Menü Programları Kitabı" basılmıştır.

11-Kasım-2013, 12:22
[Devamı »](#)

14 Kasım Dünya Diyabet Günü: Geleceğimizi Diyabetten Koruyalım

11-Kasım-2013, 01:59
[Devamı »](#)

"14 Kasım Dünya Diyabet Günü" konulu resim yarışması albümü basılmıştır

07-Kasım-2013, 14:10
[Devamı »](#)

Beslenme Dostu Okul Programı Protokolü Güncellenmiştir

07-Kasım-2013, 07:35
[Devamı »](#)

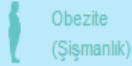
Okul Çağı Çocuklarda Beslenme

12-Eylül-2013, 18:28
[Devamı »](#)

İlk Öğretim Okulları için Beslenme Programları

12-Eylül-2013, 18:23
[Devamı »](#)

Obezite
(Şişmanlık)Yeterli ve Dengeli
BeslenmeFiziksel
Aktivite

Tuz

Okul Sağlığı

Diyabet

Çocuk

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Obezite, Diyabet ve Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı

Site

Ara

T.C. Sağlık Bakanlığı

Anasayfa

Yayınlar

Haberler

Sık Sorulan Sorular

Hakkımızda

İletişim

Üyelik

Buradasınız » Okul Sağlığı » Beslenme Dostu Okul Programı

> Okul Sağlığı

> Beslenme Dostu Okul Programı

> Beslenme Dostu Okul Kriterleri

> Programın Uygulanması

> Beslenme Dostu Okullar

> Mevzuat

> Okul Sütü Programı

Beslenme Dostu Okul Programı

Kesmi Gazete'de Başbakanlık Genelgesi olarak yayımlanan Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programının Okullarda Obezite ile Mücadelede Yeterli ve Dengeli Beslenme ve Düzenli Fiziksel Aktivite Alışkanlığının Kazandırılması başlığı kapsamında, "Beslenme Dostu Okul Projesi" ile okullarda sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında duyarlılığın artırılması ve bu konuda yapılan iyi uygulamaların desteklenmesi ile okul sağlığının daha iyi düzeylere çıkarılması hedeflenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında 21.01.2010 tarihinde imzalan protokol ile Beslenme Dostu Okul Programı ülkemizde başlatılmıştır. Okulların gönüllü olarak katılmakta oldukları Beslenme Dostu okul programımızla 1099 okul 'Beslenme Dostu Okul' Sertifikası almaya hak kazanmıştır. 2010 yılı: 56 okul, 2011 yılı: 232 okul, 2012 yılı: 408 okul, 2013 yılı 403 okulumuz sertifika ile ödüllendirilmiştir.

Avrupa bölgesindeki 17 ülkenin dâhil olduğu Dünya Sağlık Örgütü'nün "Nutrition Friendly Schools Initiatives-Beslenme Dostu Okul Girişimi" kriterleri doğrultusunda Okul Sağlığı Bilim Kurulumuz, ilgili Bakanlıklar ve Kurumumuz ilgili Daire Başkanlıklarının ortak çalışmalarıyla Beslenme Dostu Okullar Protokolü ve Uygulama Kılavuzu güncellenmiştir.

Beslenme Dostu Okullar Programı 20.09.2013 tarihinden itibaren **güncellenen protokol ve uygulama kılavuzu** kapsamında yürütülmektedir.

[Beslenme Dostu Okullar İşbirliği Protokolünü indirmek için tıklayınız](#)

[Beslenme Dostu Okul Programı Uygulama Kılavuzunu indirmek için tıklayınız](#)

ÜLKEMİZDE MEVCUT DURUM

○ TOÇBİ

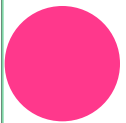
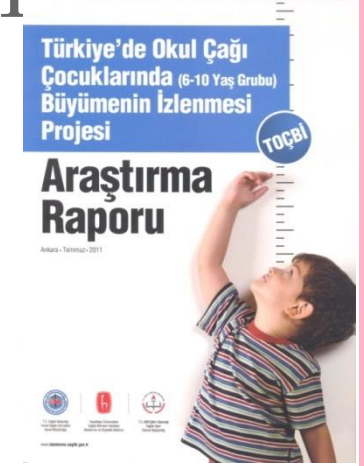
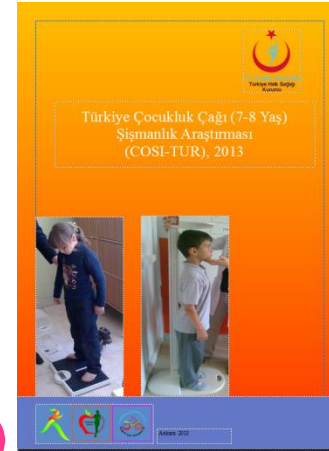
- Fazla Kilolu %14.5
- Obez % 6.5

○ COSI- TR-2013

- Fazla Kilolu % 14.2
- Obez % 8.3

○ TBSA-2010 (6-18 yaş grubu)

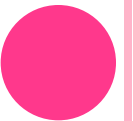
- Fazla Kilolu % 14.3
- Obez % 8.2

- 29.09.2010 tarihli ve 27714 sayılı Resmi Gazete’de Başbakanlık Genelgesi olarak yayımlanan Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programının Okullarda Obezite ile Mücadelede Yeterli ve Dengeli Beslenme ve Düzenli Fiziksel Aktivite Alışkanlığının Kazandırılması başlığı kapsamında
- Milli Eğitim Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında **21.01.2010** tarihinde imzalan protokol ile Beslenme Dostu Okul Programı ülkemizde başlatılmıştır.
- Protokol **20.09.2013** tarihinde yenilenmiştir.

- **AMACI:** Ülke genelinde okullardaki öğrencilerin sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında teşvik edilmesi ve bu konuda yapılan iyi uygulamaların desteklenmesi ile okul sağlığının geliştirilmesidir.
- **KAPSAMI:** Program Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi, ilk ve ortaöğretim okullarını kapsamaktadır (kreşleri kapsamamaktadır).

Beslenme Dostu Okul Programı kapsamında;

- 28-29 Kasım 2013 tarihinde Ankara'da 81 il Milli Eğitim Bakanlığı il teşkilatlarında görevli 'formatör öğretmenlere' programın uygulanması, sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite konularında eğitim verilmiştir.
- 16-18 Nisan 2014 tarihlerinde Ankara'da 81 il Halk Sağlığı Müdürlükleri Beslenme Dostu Okul Programı Denetim Ekibinde görev alan personele programın uygulanması ve denetimi konusunda eğitim verilecektir.

BESLENME DOSTU OKUL PROGRAMI İŞ AKIŞI

- Konu İl Millî Eğitim Müdürlüğü kanalı ile okullara Beslenme Dostu Okul Programı Uygulama Kılavuzu ve ekleri (“Beslenme Dostu Okullar Denetim Formu” (EK 1), “Beslenme Dostu Okul Başvuru Formu” (EK 2), “Okul Bilgi Formu (EK 3), “Okul Eylem Formu (EK 4) ile birlikte duyurulur.
- Başvurular Beslenme Dostu Okul Başvuru Formu (EK 2) doldurularak İl Millî Eğitim Müdürlüğü kanalı ile Halk Sağlığı Müdürlüğü Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar/Kanser Şube Müdürlüğü’ne yapılır.

- Başvuru yapan okullar, Halk Sağlığı Müdürlüğü Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar/Kanser Şube Müdürü ve/veya personeli ile İl Millî Eğitim Müdürlüğünden ikişer yetkilinin katılımı ile oluşturulacak **4 kişilik denetim ekibi** tarafından okulların açık olduğu dönemde denetim formuna göre denetlenir ve denetim raporu düzenlenir.

Yapılan denetim sonucunda okulların değerlendirmesi aşağıdaki gibi yapılır:

- Yapılan denetim sonucunda her okulun Beslenme Dostu Okullar Denetim Formu'nda bulunan kriterlerin tamamını yerine getirmesi gerekmektedir.
- Beslenme Dostu Okul Başvuru Formu (EK 2), Beslenme Dostu Okullar Denetim Formu (EK 1), Okul Bilgi Formu (EK 3) ile birlikte “Sertifika” düzenlemek üzere Bakanlığımıza gönderilir.

- Birden fazla denetim formu gönderileceğinde okullar aşağıdaki şekilde listelenir. Beslenme Dostu Okul Başvuru Formu (EK 2), Beslenme Dostu Okullar Denetim Formu (EK 1), Okul Bilgi Formu (EK 3) ile birlikte **Okul Listesi** “Sertifika” düzenlemek üzere Sağlık Bakanlığına gönderilir.
- Örnek “Okul Listesi”

İli	İlçesi	Okul Adı	Adresi	Okul Cinsi*	Telefonu	Puanı	Yemekhane (var/yok)	Kantin (var/yok)

* Anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise (Özel mi Kamu mu olduğu belirtilmedir.).

Örnek: Lise/ Özel gibi

- Sağlık Bakanlığınca “Beslenme Dostu Okul Sertifikası” hazırlanarak Halk Sağlığı Müdürlüğüne gönderilir.
- Sağlık Bakanlığınca düzenlenen sertifika Halk Sağlığı Müdürlüğü ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından söz konusu okullara teslim edilir.

DENETİM FORMU ANA BAŞLIKLARI

**A.BESLENME VE SAĞLIĞI DESTEKLEYİCİ BİR
OKUL ÖĞRETİM PROGRAMI GELİŞTİRME**

B.DESTEKLEYİCİ OKUL ÇEVRESİ OLUŞTURMA

C.OKUL BESLENME VE SAĞLIK HİZMETLERİ

**D.YAZILI BİR 'BESLENME DOSTU OKUL'
POLİTİKASI VARLIĞI**

**E.OKULDA FARKINDALIĞIN VE KAPASİTENİN
ARTIRILMASI**

EK 1: BESLENME DOSTU OKULLAR DENETİM FORMU

	Evet	Hayır
A. BESLENME VE SAĞLIĞI DESTEKLEYİCİ BİR OKUL ÖĞRETİM PROGRAMI GELİŞTİRME		
1. Öğretim programında ayrı bir ders olarak veya diğer derslerin içerisinde okul çağı çocuklarının gereksinimlerine, kültürel yapıya uygun ve etkin beslenme eğitimi verilmekte midir?		
2. Yaş, cinsiyet ve kültürel açıdan uygun beden eğitimi (fiziksel aktivite eğitimi) öğretim programı uygulanmakta mıdır?		
3. Sağlıklı yaşam ve yaşam becerisi eğitimi öğretim programı kapsamında uygulanmakta mıdır?		
4. Beslenme dostu okullar programına uygun olarak okul öğretim programı düzenli olarak izleniyor ve eğitimin hedefe etkisi değerlendirilerek gerekli düzenlemeler yapılmakta mıdır?		
B. DESTEKLEYİCİ OKUL ÇEVRESİ OLUŞTURMA		
1. Okul yemekleri, yiyecek satıcıları ve büfeleri (varsa) sağlıklı beslenmeyi desteklemekte midir?		
2. Okul çevresinde hizmet veren yiyecek/içecek satışı yapan yerlerin gıda güvenilirliği yönünden denetlenmesi ve kontrolü için ilgili kurumlardan (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Belediye/İl Özel İdareleri/Organize Sanayi Bölgeleri, İl Sağlık/ Halk Sağlığı Müdürlüğü) destek alınmakta mıdır?		
3. Beslenme ve fiziksel aktiviteyi destekleyici olumlu mesajlar var mı ve bunlar okulu içi uygun yerlerde sergilenmekte midir?		
4. Öğrencilerin evden getirdikleri beslenme çantalarının içerikleri Sağlık Bakanlığının yayımlanmış olduğu ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün okullara dağıtmış olduğu haftalık beslenme programına göre hazırlanmakta mıdır?		
5. Öğretmenler tarafından beslenme çantalarının içerikleri her gün kontrol edilmekte midir?		
6. Okulda yemek hizmeti varsa; sağlıklı ve dengeli beslenmenin desteklenmesini engelleyecek herhangi bir ürünün reklam, promosyon, tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür veya satışına (yüksek enerjili, besin değeri düşük yiyecek ve içecekler) izin verilmemektedir.		
7. Süt, ayran, yoğurt vb. içecekler ve taze sıkılmış meyve ve sebze suyu ve tane ile meyve ve sebze satışı yapılmakta mıdır?		
8. Okulda yemek hizmeti varsa; okul çocuklara yiyecek ve/veya içecek sağlıyorsa temiz, rahat, yemek yemeye uygun beslenme ortamı var mıdır?		
9. Yemek yemek için uygun bir süre (en az 30 dakika) ayrılmış mıdır?		
10. Okulda yemek hizmeti varsa; Menüler Sağlık Bakanlığının yayımladığı menü modelleri örnek alınarak hazırlanmakta mıdır?		

11. Uygun yiyecek hazırlama imkânı/araç - gereci var mı?		
12. Okulun “Beyaz Bayrak “ sertifikası bulunmakta mıdır?		
13. Güvenli/ temiz içme suyu erişimi sağlanıyor mu?		
14. Güvenli hijyen ve sanitasyon davranışı destekleniyor mu?		
15. Kızlar ve erkekler için ayrı ve temiz tuvalet var mı?		
16. Yemek yeme alanlarına yakın masa fede el yıkama amaçlı yeterli sayıda lavabo ve ekipman bulunmakta mıdır?		
17. Okul bahçesi, oyun oynama, koşma gibi faaliyetlere faaliyetlerle, fiziksel aktiviteye uygun olarak düzenlenmiş midir?		
18. Her yaş grubu için uygun okul spor alanları var mı?		
19. Zorbalık, fiziksel şiddet, damgalama ve ayrımcılığa karşı olumlu eylem geliştiriliyor mu?		
20. Okul personeli sağlıklı beslenme, fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam tarzına teşvik edecek şekilde model oluyor mu?		
C. OKUL BESLENME VE SAĞLIK HİZMETLERİ		
1. Çocukların büyümesi düzenli olarak izleniyor mu?		
2. Düzenli izlemlerin sonuçları çocuklar ve aileleri ile paylaşılıyor mu?		
3. Sevk sistemini de içeren destekleyici okul sağlığı hizmeti veriliyor mu?		
4. İlgili genelgede belirtildiği üzere Okul Müdürünün kendisi veya görevlendireceği bir Müdür Yardımcısı başkanlığında kurulacak bir komisyontarafından ayda en az bir kez genelge ekinde bulunan “Okul Kantini Denetim Formu” kullanılarak denetlenmekte midir?		
5. Okul kantini, Okul Müdürünün kendisi veya görevlendireceği bir Müdür Yardımcısı başkanlığında kurulacak komisyon tarafından “Okul Kantini Denetim Formu” na göre ayda en az bir kez yapılan denetimin olumsuz olması sonucunda ilgili İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne bilgi veriliyor mu?		
D. YAZILI BİR ‘BESLENME DOSTU OKUL’ POLİTİKASI VARLIĞI		
1. Bu taslakta belirtilen 5 değerlendirme başlığını içeren yazılı bir ‘ Beslenme Dostu Okul’ Politikası var mı?		
2. Politikaya net amaç dahil edilmiş mi?		
3. Hedefler belirlenmiş mi? Zaman çizelgeleri ve açık hedefler var mı?		
4. Hedeflerin nasıl gerçekleştirileceği ile ilgili bir eylem planı içeriyor mu?		
5. Beslenme Dostu Okul politikası için bir izleme-değerlendirme sistemi içeriyor mu?		

6. Yazılı politika daki aktivitelerin izlemine sağlayacak, öğrenci temsilcileri, veliler, öğretmenler, okul yöneticileri ve yemek hizmeti sunan tedarikçilerin de katılımının sağlandığı bir “Çekirdek Eylem Grubu” mevcut mu?		
E. OKULDA FARKINDALIĞIN VE KAPASİTENİN ARTIRILMASI		
1. ‘Beslenme Dostu Okullar’ politikasının yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yapıyor mu?		
2. Sağlık, sağlıklı beslenme ve güvenilir gıda ilgili konularda farkındalığın artırılması için aileler ve toplumun katılacağı aktiviteler yapılıyor mu?		
3. Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam konularında ulusal/uluslararası gün/haftalar etkin olarak kutlanmakta mıdır?		
4. Sağlıklı beslenme ve hareketli yaşamı teşvik edici bilgi yarışması, resim yarışması, şenlik vb. okul içi etkinlikler düzenlenmekte midir?		
5. Okul personeline sağlık, sağlıklı beslenme ve güvenilir gıda ilgili konularda eğitim veriliyor mu?		

MEVCUT DURUM

- Eylül 2014 tarihi itibariyle toplam **1474** okul 'Beslenme Dostu Okul' sertifikası almaya hak kazanmıştır.

GRUP ÇALIŞMASI

"BESLENME DOSTU OKUL PROJESİ DEĞERLENDİRME LİSTESİ"

BASAMAKLAR

-Amaçlar ve hedefler (yakın-orta-uzun) belirlenmiş mi?

-Amaç ve hedefler öğrenci, öğretmen, velinin katılımını sağlanmasına yönelik olarak düzenlenmiş mi?

-Sektörler belirlenmiş mi?

-Çevresel düzenlemeleri içeriyor mu?

-Politik/Yönetmelik destekler sağlanmış mı?

-Sağlığı geliştirici uygulamalar göz önüne alınmış mı?

.Eğitim

.Toplumsal hareketlilik

.Savunuculuk

-Bireysel,/Toplumsal/Sağlık sonuçlarını ölçmeye yönelik ölçütler belirlenmiş mi?

-Değerlendirme süreci belirlenmiş mi?

-Sonuçların tüm katılımcı ve paydaşlara iletilmesine yönelik süreç tanımlanmış mı?